

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/54/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121010288
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2121010288.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov Mgr. Pavla Macháča a Mgr. Kristíny Ferenciovej, v trestnej veci proti odsúdenému L. Y., nar. XX.XX.XXXX v Z., t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 26.03.2021, č. k. 9PP/5/2021-28, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 17.06.2021 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje v celom rozsahu.

Podľa § 415 ods. 2 Trestného poriadku, § 66 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného zákona sa návrh riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou o podmienčne prepustenie odsúdeného L. Y. z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 31.01.2018, sp. zn. 1T/111/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 05.06.2018, sp. zn. 3To/28/2018, zamietá.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd I. stupňa podľa § 66 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného zákona podmienčne prepustil odsúdeného L. Y. z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 31.01.2018, sp. zn. 1T/111/2017 podľa § 201 ods. 2 Trestného zákona vo výmere 5 rokov nepodmienečne so zaradením odsúdeného do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona okresný súd nariadil kontrolu odsúdeného technickými prostriedkami, a to osobným identifikačným zariadením podľa § 4 ods. 1 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 6 ods. 1 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona okresný súd odsúdenému určil skúšobnú dobu v trvaní 3 roky. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona okresný súd nariadil probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 roky a podľa § 68 ods. 1 a § 51 ods. 4 Trestného zákona okresný súd odsúdenému uložil nasledovné povinnosti: povinnosť spočívajúcu v príkaze zdržiavať sa počas skúšobnej doby podmienčne prepustenia na území Slovenskej republiky; povinnosť spočívajúcu v príkaze zdržiavať sa každý kalendárny deň skúšobnej doby podmienčne prepustenia v čase od 20.00 hod. do 05.00 hod. v meste Z. s výnimkou vopred určených dní po predchádzajúcom písomnom súhlase probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Bratislava I; povinnosť spočívajúcu v príkaze oznamovať 1 krát za 3 kalendárne mesiace probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava I údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať; povinnosť spočívajúcu v príkaze dostavovať sa 1 krát za 3 kalendárne mesiace k probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava I s tým, že prvýkrát je povinný sa k nemu dostaviť v nasledujúci pracovný deň po právoplatnosti uznesenia v úradných hodinách súdu za účelom upevnenia osobného identifikačného zariadenia na telo odsúdeného a odovzdania zariadenia na určenie polohy odsúdenému.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že formálna podmienka podmieneného prepustenia v prejednávacom prípade splnená bola, pretože odsúdený vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu odňatia slobody.

K splneniu prvej materiálnej podmienky okresný súd uviedol, že táto bola splnená aj vzhľadom na podaný návrh a hodnotenie riaditeľa ústavu, ktorý ho odporučil podmienne prepustiť.

Splnená bola podľa názoru okresného súdu aj druhá zákonná materiálna podmienka, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu. Správanie odsúdeného v ÚVTOS Bratislava, ÚVTOS Leopoldov a následne v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou bolo vždy na požadovanej úrovni, teda bez zistených negatívnych poznatkov o jeho správaní. Aj pracovná morálka odsúdeného počas jeho zaradenia na prácu bola hodnotená kladne, povinnosti si riadne plnil, k zverenej práci pristupoval zodpovedne, jeho nadriadení boli s jeho pracovnou morálkou spokojní, dosahoval nadpriemerné výkony. Ciele stanovené programom zaobchádzania odsúdený plní a potrebné je podľa názoru okresného súdu zohľadniť aj resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorú riaditeľ ústavu hodnotí ako priaznivú. Odsúdený bol doposiaľ jedenkrát odsúdený, pričom je vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát.

Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že u odsúdeného došlo k splneniu všetkých zákonom stanovených podmienok na jeho podmienne prepustenie.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť prokurátor a argumentoval nasledovne:

„S vyššie uvedeným rozhodnutím súdu ohľadom podmieneného prepustenia odsúdeného a vyhodnotenia dôkaznej situácie v prospech odsúdeného sa nestotožňujem, a to z nasledujúcich dôvodov.

Inštitút podmieneného prepustenia je inštitútom mimoriadnym, bez stanovenia povinnosti súdu vyhovieť návrhu odsúdeného na podmienne prepustenie, nakoľko ani Ústava SR, a ani zákon nepriznávajú odsúdenému nárok na podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (k tomu primerane R 19/2002).

Pre podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne a v plnom rozsahu splnil tak formálnu, ako aj obe materiálne podmienky, pričom len čiastočne splnenie čo i len jednej z uvedených podmienok je dôvodom na konštatovanie nesplnenia zákonných predpokladov pre podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a následne zamietnutie návrhu odsúdeného.

Som toho názoru, že v prípade odsúdeného možno konštatovať splnenie podmienok podmieneného prepustenia vo vzťahu k podmienke formálnej, a síce vykonanie zákonom stanovenej doby výkonu trestu odňatia slobody, ako aj prvej materiálnej podmienke.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia, vo vzťahu k prvej materiálnej podmienke - preukázanie polepšenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplýva, že súd konštatoval splnenie uvedenej podmienky, pričom toto konštatovanie súd oprel o hodnotenie riaditeľa ústavu k návrhu na podmienne prepustenie v zmysle ktorého sa odsúdený správa na požadovanej úrovni, nevyvoláva konflikty, plní pokyny a príkazy príslušníkov, doposiaľ si vytvoril podmienky pre získanie štyroch disciplinárnych odmien a nebol disciplinárne potrestaný. Odsúdený si v zmysle obsahu hodnotenia počas výkonu trestu odňatia slobody plnil aj svoje ďalšie povinnosti vyplývajúce mu z právnych predpisov.

Zmyslom podmieneného prepustenia však nie je to, aby za dobré chovanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu odňatia slobody bol odsúdený (páchateľ) automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby trestu, bez zreteľa na účel trestu, tak ako je vymedzený v ustanovení § 34 Trestného zákona. Podmienne prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom k účelu trestu a k ďalším okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený aj na slobode povedie riadny život, a že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle 66 ods. 1 Trestného zákona je pri tom potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (NS SR sp. zn. Tpj 57/2016).

Posúdenie otázky prípadnej recidívy je však vo svojej podstate vždy len určitým predpokladom vysloveným s väčšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je pri posúdení tejto otázky vždy odkázaný len na objektívne zistiteľné skutočnosti vyplývajúce zo spisového materiálu vzťahujúceho sa na posudzovanú trestnú vec.

Zo spisového materiálu je objektívne zistiteľné, že odsúdený síce pred spáchaním trestného činu, za ktorý aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, nebol súdne trestaný, teda vo výkone trestu odňatia slobody je po prvýkrát, no je potrebné zdôrazniť, že hneď prvýkrát sa dopustil závažnej trestnej činnosti spočívajúcej v sexuálnom zneužívaní osoby jemu blízkej, a to po dlhší čas, ako to vyplynulo z listinných dôkazov vykonaných na verejnom zasadnutí pred prvostupňovým súdom. V konaní odsúdeného tak nemožno vidieť iba jednorazový exces z inak riadne vedeného života, čo vyplýva zo samotnej povahy skutku, ktorého sa dopúšťal dlhodobo. Napriek tomu, že odsúdenému hrozil za trestný čin ním spáchaný trest odňatia slobody, kde v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby bolo možné odsúdenému uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí 7 až 12 rokov, v konečnom dôsledku mu bol uložený trest odňatia slobody pod dolnou hranicou zákonom stanovenej trestnej sadzby len v trvaní piatich rokov, z ktorého mal ku dňu rozhodovania prvostupňového súdu o návrhu na jeho podmienené prepustenie vykonanú v zásade polovicu. Túto skutočnosť nemožno v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na podmienené prepustenie odsúdeného opomenúť (k tomu primerane KS TT, sp. zn. 6Tos/179/2020, KS TT, sp. zn. 3Tos/41/2021).

Rovnako tak nemožno opomenúť fakt, že podanie návrhu na podmienené prepustenie zo strany riaditeľa ústavu predstavuje výnimočnú situáciu už aj tak výnimočného inštitútu, ktorým podmienené prepustenie nepochybne je. Uvedený postup by mal byť preto namieste v tých prípadoch, kedy bude odôvodnený výnimočnými, pozitívnymi okolnosťami vzťahujúcimi sa k povahe spáchaného trestného činu, k osobe odsúdeného a nemal by byť aplikovaný mechanicky. Som toho názoru, že takéto okolnosti, na základe ktorých by mal byť odsúdenému L. Y. poskytnutý benefit v podobe podania návrhu na podmienené prepustenie už po vykonaní polovice z uloženého trestu odňatia slobody, vzhľadnuté neboli. Z návrhu riaditeľa ústavu na podmienené prepustenie odsúdeného vo vzťahu k jeho správaniu sa počas výkonu trestu odňatia slobody, nevyplývajú žiadne také pozitívne skutočnosti, ktoré by vybočovali z rámca v zásade pozitívnych hodnotení iných odsúdených pri podávaní a rozhodovaní o návrhoch na podmienené prepustenie.

Trest je opatrením štátneho donútenia, ktoré v mene štátu na základe a v medziach zákona ukladajú v predpísanom konaní na to povolané súdy páchatelovi za spáchaný trestný čin. Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon na ochranu spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchova k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším členom spoločnosti - potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Ochrana spoločnosti sa teda uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú v zásade súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov vrátane ochrany práva slobôd jednotlivých občanov robí z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného a na to, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potencionálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie za ktoré bol uložený trest je protiprávne a nežiaduce. Varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcía medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. V treste je teda obsiahnuté aj spoločenské odsúdenie, negatívne hodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne ako aj etické. (NS SR sp. zn. 3To/5/2019).

V nadväznosti na vyššie uvedené som toho názoru, že účel trestu práve z pohľadu generálnej prevencie nemohol byť dosiahnutý doposiaľ vykonanou dobou z 5 ročného trestu odňatia slobody, ktorý bol odsúdenému L. Y. uložený.

Prvostupňový súd tak pri ustáľovaní záveru, či odsúdený L. Y. spĺňa zákonom stanovené podmienky pre podmienené prepustenie postupoval v rozpore s ustanovením § 66 ods. 2 Trestného zákona, kedy nedostatočne prihliadol na závažnosť skutkov za, ktoré bol odsúdenému uložený trest odňatia slobody. Sumarizujúc mám za to, že odsúdený L. Y. nespĺňa v plnom rozsahu všetky zákonom stanovené podmienky pre podmienené prepustenie, a preto na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby Krajský

súd v Trnave napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil a to podľa ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a sám vo veci rozhodol.“

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- a) nie je prípustná,
- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) a f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

Krajský súd, na základe riadne a včas podanej sťažnosti na to oprávnenou osobou, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že táto je splnená.

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v § 66 ods. 1 Trestného zákona, táto sa krajskému súdu javila tiež ako splnená, proti čomu nebrazil ani prokurátor v podanej sťažnosti.

Avšak na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody musí v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona spĺňať aj druhú materiálnu podmienku a síce, že je od neho možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Tu však krajský súd dospel k inému záveru ako súd okresný, teda že od odsúdeného nie je možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Odsúdený síce pred spáchaním trestného činu, za ktorý aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, nebol súdne trestaný, teda vo výkone trestu odňatia slobody je po prvýkrát, no je potrebné zdôrazniť, že hneď spáchal zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, pričom trestnú činnosť páchal v období najmenej od roku 2013 do septembra roku 2015 a tiež asi od októbra roku 2015 do októbra roku 2016. Trestnej činnosti sa tak dopustil po dlhší čas a na osobe blízkej. A hoci mu zaň hrozil trest odňatia slobody v rámci trestnej sadzby od 7 rokov do 12 rokov, v konečnom dôsledku mu bol s použitím mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov. Tieto skutočnosti nemožno v súvislosti s rozhodovaním o podmiennečnom prepustení odsúdeného podľa názoru krajského súdu opomíňať.

Okresný súd tak pochybil, keď pri svojom rozhodovaní neprihliadol na povahu spáchaného trestného činu. Táto povinnosť mu explicitne vyplýva z § 66 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu.

Prihliadaním na povahu spáchaného trestného činu si súdy len plnia zákonnú povinnosť (platí tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem), preto je vylúčené, aby tým porušovali akúkoľvek zásadu trestného práva. Naopak, k porušeniu zákona dochádza v prípade, ak súdy povahu spáchaného trestného činu pri svojom rozhodovaní neberú na zreteľ. Čo sa stalo v prejednanom prípade.

Ako je zrejmé z rozhodovacej činnosti súdov, zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Treba zdôrazniť fakt, že na podmiennečné prepustenie z výkonu

trestu odňatia slobody neexistuje žiadny právny nárok. Podmienečné prepustenie je odôvodnené len vtedy, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, teda že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

V súvislosti s hodnotením odsúdeného krajský súd dodáva, že podľa jeho názoru ani nízky počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu nesvedčí pre záver, že doterajší výkon trestu odňatia slobody splnil svoj účel.

Ak by okresný súd postupoval v súlade so zákonom a teda prihliadol by na povahu spáchaného činu, musel by dospieť k záveru, že od odsúdeného nie je možné s rozumnou istotou očakávať, že tento v budúcnosti povedie riadny život. Závažná trestná činnosť páchaná na blízkej osobe a po dlhší čas krajský súd nenecháva na pochybách o tom, že na dovŕšenie nápravy odsúdeného doterajšia vykonaná časť uloženého trestu odňatia slobody nepostačuje.

Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a rozhodol sám tak, že návrh riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou o podmienečné prepustenie odsúdeného Luknára z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.